

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดทำแผนและการดำเนินงานตามแผนของกรมการฝึกหัดครู ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยการศึกษาเอกสาร รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษา (1) สภาพการจัดทำแผนและการดำเนินงานตามแผนของกรมการฝึกหัดครู (2) ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนกรมการฝึกหัดครู และ (3) เสนอแนวทางในการวางแผนของกรมการฝึกหัดครู ฉะนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เตรียมดำเนินการเป็นขั้นตอน ตั้งแต่กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โครงสร้างและลักษณะของเครื่องมือ การพัฒนาเครื่องมือ การแปลค่าและมาตราส่วนประมาศค่า วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ส่วนหนึ่งจะศึกษาจากประชากร คือ ผู้บริหารที่มีส่วนร่วมในการวางแผนระดับวิทยาลัย สหวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย

- อธิการวิทยาลัยครู	จำนวน	36 คน
- รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา	จำนวน	36 คน
- หัวหน้าคณะวิชา	จำนวน	144 คน
- ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการสหวิทยาลัย	จำนวน	8 คน
รวม		224 คน

นอกจากนี้จะศึกษาข้อมูลจากคณะทำงาน คณะทำงานเฉพาะกิจและผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนระดับกรมและระดับวิทยาลัย สหวิทยาลัย ประกอบด้วย

คณะกรรมการระดับกรม

คณะกรรมการระดับกรม ประกอบด้วย คณะทำงานเฉพาะกิจ ซึ่งกรมฯ แต่งตั้งเพื่อ
ให้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6- 7 นี้ ประกอบด้วย รองอธิบดี
อธิการ อาจารย์ที่เป็นผู้แทนจากวิทยาลัยครูต่าง ๆ และผู้แทนจากกองแผนงาน จำนวน 15
คน

คณะกรรมการระดับวิทยาลัย

- รองหัวหน้าคณะวิชา	จำนวน	144 คน
- หัวหน้าสำนักแผนและพัฒนา	จำนวน	36 คน
- หัวหน้าฝ่ายแผนงานและประเมินผล	จำนวน	36 คน

คณะกรรมการระดับสหวิทยาลัย

- คณะกรรมการสหวิทยาลัย	จำนวน	8 คน
	รวม	224 คน
	รวมประชากรทั้งสิ้น	463 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified
Random Sampling) โดยผู้วิจัยได้แบ่งประชากรออกเป็นประเภทต่าง ๆ กล่าวคือ เป็น
กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มคณะกรรมการระดับกรม และกลุ่มคณะกรรมการระดับวิทยาลัย และสุ่มตัวอย่าง
ออกมาทีละประเภทแบบการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ทำให้ได้จำนวน
ตัวอย่าง : จำนวนประชากร = 1 : 3 สำหรับกลุ่มผู้บริหารและคณะกรรมการระดับวิทยาลัย
สหวิทยาลัย ส่วนกลุ่มคณะกรรมการระดับกรมจะใช้ประชากรทั้งหมด เป็น
จำนวน 186 คน ดังนี้

กลุ่มผู้บริหาร	จำนวน	75 คน
กลุ่มคณะกรรมการระดับกรม	จำนวน	36 คน
กลุ่มคณะกรรมการระดับวิทยาลัยครูและสหวิทยาลัย	จำนวน	75 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการจัดทำแผนและการดำเนินการตามแผนของกรมการฝึกหัดครู ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6-7 คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยในแบบสอบถามมี 2 ตอน กล่าวคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการวางแผน ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 กระบวนการวางแผน

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรค

ส่วนที่ 3 ความต้องการและข้อเสนอแนะ

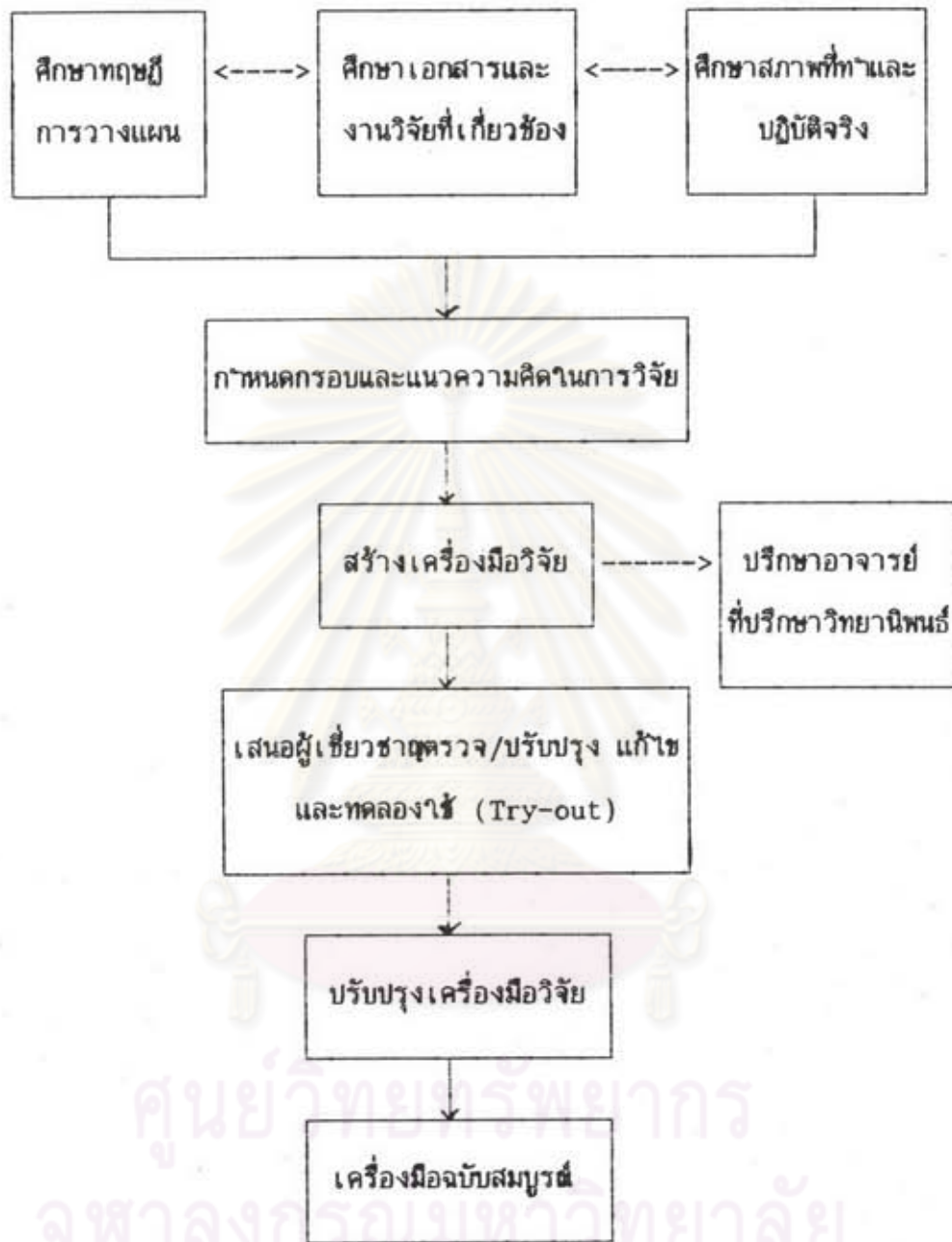
ส่วนแบบสัมภาษณ์มี 2 ตอนเช่นกัน โดยตอนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 ของกรมการฝึกหัดครู

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการวางแผนทั้งในอดีตและปัจจุบันของนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ พร้อมทั้งศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ หนังสือ วารสาร สิ่งตีพิมพ์ รายงานการประชุมทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ตลอดจนบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและโดยการใช้การสอบถามและสัมภาษณ์จากผู้บริหาร คณะทำงาน ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้มาซึ่งกรอบและแนวความคิดในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนข้อความที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการบรรจุไว้ในเครื่องมือในการวิจัย ดังรายละเอียดการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การสร้างเครื่องมือในการวิจัยดำเนินการตามแผนภูมิต่อไปนี้

2. โครงสร้างและลักษณะเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
รายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน แต่ละตอนมีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจรายการ
(Check list) ซึ่งมีหัวข้อคำถามเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

- (1) ตำแหน่งหรือหน้าที่ที่รับผิดชอบ
- (2) ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง หรือมีหน้าที่รับผิดชอบ
- (3) ประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาการศึกษา
- (4) ประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาด้านการวางแผน
- (5) คุณวุฒิสูงสุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการวางแผน ประกอบด้วย

3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การสำรวจกิจกรรมของกระบวนการวางแผน
พัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 ของกรมการฝึกหัดครู เป็นการตรวจรายการ มุ่งสำรวจว่า
กิจกรรมใดได้มีการปฏิบัติหรือไม่มีการปฏิบัติของกระบวนการวางแผนของกรมฯ โดยมีเกณฑ์
การพิจารณา ดังนี้

มีการปฏิบัติ หมายถึง มีการปฏิบัติกิจกรรมนั้นในกระบวนการ
การวางแผนของกรมฯ

ไม่มีการปฏิบัติ หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว
ในกระบวนการวางแผนของกรมฯ

ในการสร้างแบบสอบถามส่วนนี้ ผู้วิจัยได้สร้างข้อความตามกระบวนการวางแผน 6 ขั้นตอน
จำนวน 32 ข้อ ดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน	จำนวน 5 ข้อ
2. ขั้นตอนการวางแผน	จำนวน 5 ข้อ
3. ขั้นตอนการจัดทำแผน	จำนวน 6 ข้อ
4. ขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดของแผน	จำนวน 3 ข้อ
5. ขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติ	จำนวน 7 ข้อ

6. **ชั้นการประเมินผล การปรับเปลี่ยน และจัดทำแผนใหม่**
จำนวน 6 ข้อ

ในตอนท้ายของแบบสอบถามส่วนนี้ จัดทำเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มเติม รายการ/กิจกรรม การวางแผนอื่น ๆ ที่เห็นว่ามีผลต่อกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 ของกรมการฝึกหัดครู

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผน เป็นแบบตรวจสอบรายการ มุ่งสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6-7 ของกรมการฝึกหัดครู ซึ่งการสร้างแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามตามกระบวนการวางแผน 6 ดังนี้

1. **ชั้นก่อนการวางแผน** จำนวน 5 ข้อ
2. **ชั้นการวางแผน** จำนวน 3 ข้อ
3. **ชั้นการจัดทำแผน** จำนวน 6 ข้อ
4. **ชั้นการจัดทำรายละเอียดของแผน** จำนวน 6 ข้อ
5. **ชั้นการนำแผนไปปฏิบัติ** จำนวน 4 ข้อ
6. **ชั้นการประเมินผล การปรับเปลี่ยน และจัดทำแผนใหม่**
จำนวน 4 ข้อ

ในตอนท้ายของแบบสอบถามส่วนนี้ จัดทำเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มเติมรายการปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ที่เห็นว่ามีผลต่อกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 ของกรมการฝึกหัดครู

ส่วนที่ 3 ความต้องการและข้อเสนอแนะ แบบสอบถามในส่วนนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มุ่งสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการและข้อเสนอแนะในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 ของกรมการฝึกหัดครู โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	กิจกรรมดังกล่าวเป็นความต้องการที่ ต้องการกระทำอย่างยิ่ง
มาก	หมายถึง	กิจกรรมดังกล่าวเป็นความต้องการที่ ต้องการกระทำ
ปานกลาง	หมายถึง	กิจกรรมดังกล่าวเป็นความต้องการที่ ต้องการสมควรกระทำ
น้อย	หมายถึง	กิจกรรมดังกล่าวเป็นความต้องการที่ ต้องการกระทำบ้าง
น้อยที่สุด	หมายถึง	กิจกรรมดังกล่าวไม่จำเป็นต้อง กระทำ

ในการสร้างแบบสอบถามส่วนนี้ ผู้วิจัยได้สร้างข้อความจำนวน 18 ข้อ และในตอนท้ายได้จัดทำเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เพิ่มเติมความต้องการและข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาในระยะที่ 7 ของกรมการฝึกหัดครู

2.2 แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน แต่ละตอนมีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง สถานที่ปฏิบัติราชการ ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาด้านการวางแผน และความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผน 7 ของกรมการฝึกหัดครู

3. การพัฒนาเครื่องมือ

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือดังนี้

1. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ แก้ไข
2. ปรับปรุงแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวน 5 ท่าน (ดูรายชื่อในภาคผนวก) ตรวจสอบแก้ไข เพื่อให้เครื่องมือวิจัยมีความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. ด้านเนื้อหา (Content) โดยพิจารณาถึงความครอบคลุมและความหมายด้านเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ข. ด้านการใช้ภาษา (Wording) โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและความชัดเจนในการใช้ภาษา

ค. ด้านโครงสร้างและรูปแบบ (Structure and Format) ของเครื่องมือนี้ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

4. ปรับปรุงเครื่องมือวิจัยอีกครั้งหนึ่ง โดยแก้ไขภาษาให้ชัดเจนและเหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงใหม่แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารระดับผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการสหวิทยาลัย รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าสำนักงานแผนและพัฒนา และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับแผน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรจริง จำนวนประเภทละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

6. นำผลจากการทดลองมาใช้หาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ตามสูตรในภาคผนวก ได้ค่าถามเพียง 0.90 ซึ่งนับว่าสูงพอที่จะใช้เป็นแบบสอบถามได้

7. นำเครื่องมือวิจัยที่สำเร็จแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามและรับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะแยกวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Frequency and Percent) โดยจำแนกตามรายละเอียดของ

ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ตำแหน่งหรือหน้าที่รับผิดชอบ คุณวุฒิสูงสุด ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการวางแผนการศึกษา

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคณะผู้บริหาร กลุ่มคณะทำงานระดับกรม และกลุ่มคณะทำงานระดับวิทยาลัยและสหวิทยาลัย วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละของการปฏิบัติตามกิจกรรมการจัดทำแผนและการดำเนินงานตามแผน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคส่วนความต้องการและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยจะจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น 3 กลุ่มเช่นกัน และวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนแบบสัมภาษณ์ ผลจากการสัมภาษณ์จะรวบรวมแนวความคิดเห็นออกมาในรูปของการบรรยาย

3. เกณฑ์การตัดสินการวิเคราะห์

4.51 - 5.00 เป็นความต้องการที่ต้องกระทำอย่างยิ่ง

3.51 - 4.50 ต้องกระทำ

2.51 - 3.50 ควรกระทำ

1.51 - 2.50 ควรกระทำบ้าง

1.00 - 1.50 ไม่จำเป็นต้องกระทำในกระบวนการ

4. นำแบบสอบถามที่ได้มาดำเนินการดังนี้

- ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา
- นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาลงรหัส

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย